

ZASTĘP I ZASTĘPOWY

Zastęp — to gromadka młodych druhów. Wiążecie się w przyjacielskie grono, aby żyć po harcersku, aby się zaprawiać w stosowaniu harcowych „sposobów”, opanować technikę harcową i korzystać z wszystkiego, co wam bogaty Ruch Harcerski dać może dla Waszego zadowolenia, zdrowia i szczęścia — dla Waszej służby Ojczyźnie.

Co jest najważniejsze w zastępie?

Duch zastępu. Jest to coś takiego, co sprawia, że każdy członek zastępu czuje się istotną częścią zwartej, skupionej w sobie gromady, która od każdego członka oczekuje współdziałania samoistnego i pełnego inicjatywy, ale uzgodnionego z całością — dla osiągnięcia doskonałości całej gromady. Jeden za wszystkich — wszyscy za jednego.

*Razem młodzi przyjaciele!
W szczęściu wszystkiego są wszystkich cele;
Jednością silni, rozumni szaleń,
Razem młodzi przyjaciele!
Hej! ramię do ramienia!
Zgodnymi łańcuchy
Opaszmy ziemskie kolisko!
Zestrzelmy myśli w jedno ognisko
I w jedno ognisko duchy!*

Zastępowi przewodzi zastępowy, mianowany przez drużynowego, przy pomocy zastępcy zastępowego, zwanego w niektórych drużynach „dwójką” lub „starszym”.

Kiedy zastępowy powinien zastęp prowadzić?

Zawsze! Dowodzi zastępem na ćwiczeniach drużyny, kieruje zbiórką zastępu w polu czy w izbie, jest „kapitanem” czy „matką” w grze, organizuje zabawy w zastępie, jest przedstawicielem zastępu w radzie drużyny.

Zastępowy prowadzi kontrolę obecności na zbiórkach, troszczy się o to, aby członkowie zastępu byli należycie wyekwipowani, przepisowo umundurowani, aby przestrzegali zasady higieny osobistej.

Zastępowy jest przywódcą swego zastępu w poznawaniu zasad harcerskich i w zaprawianiu się do ich przestrzegania w życiu codziennym.

Jak sobie dać radę z zastępem?

Poznać druhów i warunki, w jakich żyją, utrzymując z nimi stałe stosunki osobiste, odwiedzając ich w domu, rozmawiając z ich rodzicami; dowiadywać się o zdolnościach, o tym, co druhom sprawia trudność w nauce czy w innej pracy. Starać się pomagać druhom w wyrobieniu harcerskim, w pracy szkolnej itd.

Prowadzić książeczkę zastępu według wzoru w „Młodej Drużynie” Pawełka lub kupioną w Składnicy Harcerskiej. Tam, oprócz innych zapisków, prowadzić stałe notatki o członkach zastępu, zawsze pod hasłem: „w czym mu mogę pomóc”.

Starać się coraz lepiej poznawać harcerstwa i harce, to jest ideową i techniczną stronę naszego Ruchu, aby zawsze móc przodować w wiedzy i umiejętności; korzystać z podręczników i książek; starać się o nabywanie książek do swej własnej podręcznej biblioteczki. Korzystać z wakacyjnych i innych kursów. Stale czytać choćby jedno pismo harcerskie, przeglądać przy sposobności inne pisma harcerskie i młodzieży w ogóle.

Książki i pisma dadzą zastępowemu wiele pomysłów, które pobudzą życie zastępu, zainteresują harcerzy i mocniej zwiążą ich z zastępowym.

Brać udział w radach drużyny, uważać na wskazówki udzielane tam przez drużynowego i na sprawozdania innych zastępowych (mogą ci dać niejeden pomysł!).

Rozmawiać, a może i korespondować z zastępowymi z innych drużyn; dowiadywać się, jak pracują.

Podzielić pomiędzy członków zastępu „urzędy” tak, aby każdy harcerz był odpowiedzialny za jakiś, choćby mały dział. Np. jeden prowadzi kronikę zastępu w księdze drużyny; inny ma pod opieką apteczkę drużyny; inny dba o „kąt” zastępu w drużynie; inny jeszcze o wyekwipowanie zastępu itd.

Organizować zebrania „towarzyskie” zastępu przy herbatce, o ile możliwości w mieszkaniu coraz to innego harcerza.

Takie zebrania bardzo pomagają do zżycia się druhowi i do wytwarzania ducha zastępu.

Zbierać zastęp od czasu do czasu na naradę. Omówi się wtedy program pracy zastępu, wysłuchując uwag i życzeń druhowi — i plany letnie, przedsięwzięcia szczególne zastępu, jak np. wydawanie własnego pisemka (pisanego lub grafowanego) itd.

Korzystać z wszelkich pożytecznych sposobności, aby ożywić pracę zastępu. Np. wspólna wycieczka do ogrodu zoologicznego lub botanicznego, na wystawę obrazów czy książek, na porządny film do kina, do teatru. W Warszawie i w innych większych miastach różne instytucje urządzają wycieczki ze specjalnymi przewodnikami do fabryk, różnych zakładów i instytucji — brać w tym udział zastępem całym.

„Kręcić głową” nad tym, aby nasz zastęp odznaczał się „czymś niezwykłym”, w dobrym oczywiście znaczeniu. Np. każdy członek zastępu hoduje jakieś zwierzę lub roślinę, albo każdy zna jakiś drugi język słowiański i koresponduje ze skautem narodu używającego tego języka; albo: każdy ma pod opieką harcerza-Polaka za granicą, któremu posyła pisma harcerskie; albo: cały zastęp opiekuje się starą lub chora osobą (weteranem powstania), albo: pomaga w kolportażu czasopisma lub w zbieraniu materiałów do kroniki tego czy innego pisma harcerskiego.

Zastęp powinien się specjalizować w jakimś dziale techniki harcerskiej.

Stanisław Sedlaczek